સુપ્રભાતમ્

સુરેશ પ્રા. ભટ્ટ
079-23226251

સલામી સવારની..

બદલે ખેસ લોકો, ચૂંટણીમાં ફેસ બદલી નાખે!
દુશ્મન ને મિત્ર, સંબંધોની ચેસ બદલી નાખે!
'ટેસ' બદલી નાખે સમયાનુસાર 'આ' ચા-વાળો -
હાથમાં સત્તા આવે પ્રભુનો વેશ બદલી નાખે!

હાઈકુ

કરે પ્રયત્ન!
નમતું જોખવાતો -
નિવેદનથી...
('ન્યાય' પર વર્ચસ્વ?!)

મળે છે સદા -
સરકારી બાબુઓ,
ને લક્ષ્મી-કૃપા!!
(આવક કરતાં 'ભરકત' વધુ)

ચિંતન

ચિરેણ મિત્રં સંધીયાચ્ચિરેણ ન કૃતં ત્યજેત ।
ચિરેણ વિહિતં મિત્રં ચિરં વારણમર્હતિ ॥

'સુભાષિત રત્ન ભાંડાગાર'ના બીજા અધ્યાય 'સામાન્ય નીતિ' નો આ શ્લોક છે :

કોઈની સાથે મૈત્રી સંબંધ બાંધવો હોય તો તેના વિષે બધી બાબતો (ઘર-સંસ્કાર તેના અન્ય મૈત્રી સંબંધો ટેવો-વ્યસનો વગેરે) જાણી તેના વિશે સંપૂર્ણ વિચાર કરીને જ મૈત્રી સંબંધ બાંધવો; અને એકવાર સંબંધ બાંધ્યા પછી એ સંબંધ કદી પણ તદ્દન તોડવો નહીં અર્થાત્ ઓછો-ઘટાળી શકાય.

સંબંધ એકાએક ન તોડવા પાછળ પણ એ જ કારણ છે કે જયારે આપણે સંબંધ બાંધ્યો ત્યારે તેની પાત્રતા પર આપણે સંપૂર્ણ વિચાર કર્યો જ હતો. તો હવે આમાં આપણો દોષ પણ હોઈ શકે અથવા 'પરિસ્થિતિ'નું પરિણામ પણ હોઈ શકે છે.

ટૂંકમાં કોઈ પણ મૈત્રી સંબંધ બાંધતાં કે તોડતાં હજારવાર વિચાર કરવો.

સુવિચાર

- જન્મ જેને કેદ લાગે, મોત જેને મહોત્સવ લાગે તે જ સાચો માનવ - **અમૃતબિંદુ**
- આંખ કરે તે દર્શન અને હૃદય કરે તે સાક્ષાત્કાર - **એસ. ભટ્ટાચાર્ય**
- ધર્મમાં ખર્ચાતું ધન એ ખર્ચ્યું ન કહેવાય, એને વાવ્યું કહેવાય - **ધર્મસંદેશ**
- ગંગાનું પાણી માણસોના પાપ ધોવે પણ
  પશ્ચાતાપના આંસુ તો આપણા પાપ ધોવે - **વિનોબા**
- ચિંતા એ ઈલાજ નથી, પણ ચિંતન અણમોલ ઔષધી છે - **સંત રોબિન**
- 'જગત મને સારો કહે' આ આગ્રહ બુદ્ધિનો છે,
  'જગત મને સારૂં લાગે આ લાગણી હૃદયની છે' - **ગુણવંત શાહ**
- આજનું ઔષધ : દમ માટે નાગરવેલનું પાન અને અરડુસીનું પાન ચાવીન ખાવાથી ફાયદો થાય છે

(સંકલન : દિપક વી. આસરા)

બોધકથા

સ્વામી રામકૃષ્ણ પરમહંસ, માતાજીનો ભોગ ધરાવવા માટે પૂરીઓ તળી રહ્યા હતા ત્યારે એક ખૂબ દુ:ખી થયેલો સત્સંગી આવ્યો અને આંખમાં આંસુ સાથે કહ્યું, સ્વામીજી! તમે કાલે સાંજે જે સત્સંગ સભામાં કહ્યું, સંસારમાં રહીને જ સાધુ જીવન જીવો જરુર તરી જશો - પણ મને એમાં કંઈ વજૂદ જણાતું નથી. ઘરનાં - સંસારી જીવોનો સ્વભાવ ઈર્ષા-અપેક્ષાઓ હું કદાપી સહન કે પૂર્ણ નહીં કરી શકું!!

હું તો આમને આમ ભવસાગરમાં ડૂબી જઈશ!

પરમહંસનું ધ્યાન તેલની કડાઈ પર હતું એ બોલ્યા, લ્યો! આ તો ડૂબી ગઈ! પણ થોડી વારે ખૂશ થઈ બોલ્યો - લ્યો! આ તો પાછી ઉપર આવી અને દડો થઈ ફૂલી ગઈ! લ્યા! તે આ જોયું?

યુવક જરા અકળાઈને બોલ્યો - સ્વામીજી આપને હું મારી ચિંતાની વાત કરું છું અને આપ તો -

સ્વામીજી કહે બેટા તું સમજયો નહીં - સંસારમાં સંપૂર્ણ રીતે ડૂબે છે તે જ તરીને ઉપર આવે છે અને ફૂલે છે જીવન અનુભવની કડાઈ છે, સાહિત્યમાં જે સંસારમાં ડૂબે છે સારો સર્જક બને છે. તું ડૂબી નિર્લેપ થઈ બહાર આવી જા!

વિશ્વની શ્રેષ્ઠ લોકશાહીમાં મહિલા ઉમેદવાર માટે કપરાં ચઢાણ

તંત્રીસ્થાનેથી...

અમેરિકા અને મેક્સિકોમાં પોતાની પ્રતિભાનાં કામણ પાથરી ભારત ફરેલા વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીના મિત્ર 'બરાક' હવે એમના કાર્યકાળની બીજી અને આખરી ટર્મ પૂરી કરવાની તૈયારીમાં છે. અમેરિકા દુનિયાની સર્વોચ્ચ મહાસત્તા તરીકે પોતાનું વજૂદ જાળવી રાખવા માટે રાષ્ટ્રપ્રમુખ પણ એવા પસંદ કરે છે જેને આખી દુનિયા આદરની નજરે જુએ. ડેમોક્રેટીક પાર્ટીના રાષ્ટ્રપતિ પદના ઉમેદવાર તરીકે અમેરિકાને પહેલી જ વાર એક મહિલા પર પસંદગી ઢોળવાની તક સાંપડી છે. સળંગ બે ટર્મ માટે 'ફર્સ્ટ લેડી' રહી ચૂકેલાં હિલેરી ક્લિન્ટન ૨૦૦૮માં ડેમોક્રેટીક પાર્ટીના રાષ્ટ્રપતિ પદ માટેની ચૂંટણી લડવા માટે હરિફાઈમાં જરુર હતા પરંતુ 'બ્લૅક' બરાક ઓબામા બાજી મારી ગયા હતા. એમના પ્રથમ કાર્યકાળમાં ઓબામાએ પાર્ટીમાં એમનાં પ્રતિસ્પર્ધી રહેલા હિલેરી ક્લિન્ટનને વિદેશમંત્રી જેવી જવાબદારીવાળી જગ્યા પર નિયુક્ત કર્યા હતા. સળંગ આઠ વર્ષ લગી 'વ્હાઈટ હાઉસ' પર કબજો જમાવનારા ઓબામા હવે નિવૃત્ત થશે અને ડેમોક્રેટિક પાર્ટી તરફથી હિલેરી ક્લિન્ટન અધિકૃત ઉમેદવાર તરીકે રાષ્ટ્રપતિ પદની ચૂંટણીમાં ઊતરશે. હિલેરી સામે પાર્ટીની ટિકિટ માટે ઝઝૂમતા સેન્ડર્સ જરુરી સંખ્યામાં ડેલિગેટોનું સમર્થન હાંસલ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હોવા છતાં મેદાન છોડવા તૈયાર નથી. એમના સમર્થકોએ બળવાખોરી કરવાની ધમકી આપી છે. તેઓ ડેમોક્રેટિક પાર્ટીના ડેલિગેટ્સ હોવા છતાં રાષ્ટ્રપતિ પદની ચૂંટણી વખતે સેન્ડર્સ સિવાય પાર્ટીના અન્ય કોઈ ઉમેદવારને મત આપવા તૈયાર નથી. જરુર પડશે તો તેઓ કોઈ ત્રીજા જ ઉમેદવારને મત આપશે પરંતુ હિલેરીને તો નહીં જ. આમ ડેલિગેટ્સમાં જ ભાગલા પડી જાય તો હિલેરી માટે રાષ્ટ્રપતિ પદનું સપનું દોહ્યલું બની જશે. પરંતુ રિપબ્લિકન હરીફ ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પની સરખામણીમાં હિલેરીનું પલ્લું અત્યારે નમતું છે. રોઈટર્સ - ઈપસોસ ઓનલાઈન સરવેમાં હિલેરીને ૪૪.૩ ટકા અને ટ્રમ્પને ૩૪.૭ ટકા મત મળ્યા છે. હિલેરીને ડેમોક્રેટિક ખુદ ડેલિગેટોએ અને હિલેરીને પણ કબૂલ્યુ છે. ટ્રમ્પ જેવા દબંગ ઉમેદવાર સામે જનસાધારણ તો હિલેરીને જ પસંદ કરે, સિવાય કે એમની પોતાની જ પાર્ટીમાં બળવો થાય અને તેઓ મુશકેલીમાં મુકાય તો જુદી વાત છે. બુશ પિતા-પુત્ર કરતાં ક્લિન્ટનનો કાર્યકાળ લોકો વધુ યાદ કરે છે. ક્લિન્ટનના વ્યભિચારને નિખાલસ કબૂલાત પછી માત્ર પત્ની હિલેરી અને પુત્રી ચેલ્સીએ જ નહીં, બલ્કે આખી અમેરિકન પ્રજાએ ક્ષમ્ય ગણીને એમને બીજી ટર્મ માટે ચૂંટ્યા હતા. ટ્રમ્પ તદ્દન કૉન્ઝર્વેટિવ - જુનવાણી પ્રકૃતિના નેતા છે, બલકે નેતા કરતાં સવિશેષ વેપારી છે. એમની કેટલીક વાહિયાત જાહેરાતો એમને જ નડે એવી છે. દાખલા તરીકે એમને ચીન-ભારતના તજજ્ઞો વિદે કરેલાં નિવેદનો; મુસલમાનોને અમેરિકામાં પ્રવેશવા જ નહીં દેવાની જાહેરાત કે પછી ગર્ભપાતને ગુણો ગણવાની બાબત. એકવીસમી સદીમાં આ પ્રકારની બંધિયાર વિચારસરણી અમેરિકા જેવી પ્રગતિશીલ લોકશાહી ચલાવી શકે ખરી? છતાં આશ્ચર્ય એ વાતનું છે કે એશિયાના પછાત દેશોમાં મહિલાઓના હાથમાં વારંવાર સુકાન આવતું રહ્યું છે ત્યારે અમેરિકા માટે વર્ષો બાદ હજી હવે મહિલા માટે રાષ્ટ્રપતિપદની ઉમેદવારીનો સંજોગ સરજાયો છે. એમાં પણ ખુદ ડેમોક્રેટિક પાર્ટીના જ સેન્ડર્સ-સમર્થકો આડા ફાટી રહ્યાં છે!

ડ્રગ્સ

તન દુરસ્તી

મહેન્દ્ર ગજ્જર
ડો. દિનેશ રાઠોડ

જૈમીન એક સોફ્ટવેર એન્જીનીઅર છે. રોજ રોજ નવી નવી અને જટિલ સમસ્યાઓ સોફ્ટવેર ને લગતી આવે છે. જૈમિને કોમ્પુટર એપ્લીકેશન મા ગ્રેજ્યુએટ કરેલ છે. અને એમ. એસ. સી. આ.ટી. મા પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ કરેલ છે. અને પછી એમ.ફીલ. મા પણ પાસ થઈ ગયો. પછી એક સોફ્ટવેર કંપની નો માલિક બન્યો. રોજ નવી નવી સોફ્ટવેરને લગતી જટિલ સમસ્યાઓ આવતી જાય. લોકો સેન્સીટીવ સોફ્ટવેરની માંગ દરેક વપરાશકર્તા ગ્રાહકો કરે છે. ઓછા પૈસામાં સારામાં સારું સોફ્ટવેર લોકોને જોઈએ છે. હરીફાઈ ખુબ છે. એટલે જૈમીનને તેને પહોંચીવળવા ખુબ મહેનત કરવી પડે છે. ૨૪ કલાકમાંથી ૧૬-૧૮ કલાક સોફ્ટવેર માટે પોતાનો સમય આપવો પડે છે અને મગજ પર ખુબ ભાર આપવો પડે છે. જૈમિને પહેલા આ ભારને પહોંચી વળવા તમાકું અને સિગારેટ ચાલુ કરી. ધીમે ધીમે એની અસર પણ ઓછી થવા લાગી. કોઈના કહેવાથી ખાનગી મા તેને દ્રગ્સ લેવાનું ચાલુ કર્યું. જૈમીનનો ઉત્સાહ ખુબજ વધી ગયો. એની કામ કરવાની શક્તિ એકદમ વધી ગયી. ૧૬-૧૮ કલાક આનંદ સાથે ઉત્સાહ સાથે કામ કરવા માંડ્યો. ૧ વર્ષ આમજ ચાલ્યું. પણ ધીમે ધીમે તેને અશક્તિ લાગવા માંડી. શરીર નું વજન ઉતરી ગયું. જૈમીન ધીમે ધીમે ખોરાક પણ ઓછો લેવા માંડ્યો. શરીર લેવાતું ગયું. શરીર પર ચાંઠા પડવા લાગ્યા. બોલવામાં માં પણ તકલીફ પડવા માંડી. પણ દ્રગ્સ નું પ્રમાણ ધીમે ધીમે વધવા માંડ્યું. જો હવે જૈમિને ડ્રગના મળે તો જૈમીન કોઈ કામ ન કરી શકતો. પરીસ્થિતિ કાબુ બહાર જતી રહી. ઘરમાં જૈમીન પ્રત્યે બધાને નફરત થવા લાગી. જૈમીનના નવા નવા લગ્ન થયા હતા. તેની પત્ની ચોધાર આંસુએ રડતી હતી. સમાજ માં તેની કોઈ ઈજ્જત રહી ન હતી. જે કોઈ ને ખબર પડતી એ જૈમિનને ગાળો આપતા . ધીમેં ધીમે જૈમીન ને અહેસાસ થયો કે વધારે કામ કરવાના હેતુ થી લીધેલા દ્રગ્સ ના હિસાબે હવે એ કામ પણ નથી કરી શકતો. અને ઘર માં અને સમાજ મા તેને લોકો ધૃણાની દ્રષ્ટી થી જોવે છે. જૈમીન હોંશિયાર હતો. અને હોશિયાર લોકો જ જલ્દીથી બીડી, તમાકુ, દારૂ, અને ડ્રગના સકંજા માં ફસાતા હોય છે. જૈમીન સમજ્યો. એને મનથી નક્કી કર્યું કે મારે કોઈ પણ રીતે આ ડ્રગના સકંજામાંથી છૂટવું છે. ડોકટરની સલાહ લીધી. પહેલાતો ખુબ તકલીફ પડી. શરીરમાં ખુબજ પીડા થતી. જ્યાં સુધી ડ્રગ ના મળે ત્યાં સુધી જૈમીન ગાંડા માણસ ની જેમ વ્યવહાર કરતો. ડોકટરે સલાહ આપી. કે ધીમે ધીમે ડ્રગનું પ્રમાણ ઘટાડી બંધ કરી દેવું. ડ્રગ લેવાની ઈચ્છાના થાય તેવા ઈન્જેકશન તથા ગોળીઓ ચાલુ કરી. પણ કઈ ખાસ અસર થઈ નહિ. જૈમીને મનોમન નક્કી કરી નાખ્યું હતુ કે આ ડ્રગ ના સકંજા માંથી મારે મુક્ત થવું છે. હું શું કરું? જમીનને ઘણી વખત આત્મહત્યા કરવાના વિચાર આવવા લાગ્યા. એક દિવસ એનો મિત્ર સ્વામીનારાયણ મંદિર મા રવિવારે જે રવિ સભા થાય છે તેમા એનો મિત્ર લઈ ગયો. જૈમીનને સારું લાગ્યું. જૈમિને મંદિરના મહંત સ્વામીને મળવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી. તે મહંત સ્વામીને મળ્યો. મહંત સ્વામીએ જમીનની વાત બરાબર સાંભળીને કહ્યું ભાઈ જૈમીન તું બરાબર જગ્યા પર આવ્યો છે. તારા જેવાં અનેક યુવાનો અમારી પાસે આવી ગયા છે જેઓ ડ્રગ્સની લતે ચઢી ગયેલા હતા. તેમણે અમે સાંભળ્યા છે. અમે પણ એમને સમજ્યા છે. એ લોકો ધીમે ધીમે નોર્મલ થયી ગયા છે અને વ્યસન મુક્ત થયી ગયા છે. મહંત સ્વામીએ જૈમીનને ભગવાનની માળા કરતા શીખવ્યું. કંઠી પહેરાવી. અને હાથમા પાણી મુકાવ્યું. કે આજથી કોઈ પણ જાતની વ્યસન નહિ કરું. અને જયારે જયારે વ્યસન ની યાદ આવે ત્યારે ત્યારે માળા કરવી. અને ભગવાનને યાદ કરવા. અને પોતાની જાતને પૂછવું કે હું શાના માટે પૃથ્વી ઉપર આવ્યો છું? મારે શું કરવાનું છે? સમાજ નું ભલું કરવાનું. કુટુંબ નું ભલું કરવાનું. અને સરસ કામ કરી, ભગવાન ભજી અક્ષરધામની પ્રાપ્તિ કરવી. જૈમિને મહંત ની વાત માની લીધી અને સુખી થયી ગયો.

મુકેશ બહુ અમીર બાપનો દીકરો હતો. ગાડી લઈને કોલેજમાં જતો. ભણવામા કઈ ખાસ ન હતો. તોફાની ખુબ હતો. ખરાબ અસરો એને જલ્દી થઈ જતી. કોલેજમા ખરાબ છોકરાઓની સોબત મા જલ્દી આવી ગયો. જૈમીનની જેમજ બીડી, તમાકુ, દારૂ અને પછી ડ્રગનો વ્યસની બની ગયો. રોજ સવાર પડે અને મુકેશને ડ્રગ જોઈએજ. એને આપવામાં આવતા પોકેટમની બધાજ ડ્રગમાં વાપરી દેતો. એના શરીરને ડ્રગની વધારે જરૂર પાડવા માંડી. પછી ચારે બાજુ ઉધારી વધતી ગઈ. એની આજુ બાજુના મિત્રોની સલાહ મુજબ ઘરમાં વધારે પૈસાની માંગણી કરવા માંડ્યો. એ પણ ઓછા પડવા માંડ્યા. પછી ઘરમાં ચોરી કરવા લાગ્યો. એની કાર પણ એને વહેંચી નાખી. મુકેશના કુટુંબીજનોને ખબર પડી. એના પિતા એ પૂછ્યું તું આ બધું શું કરે છે? તું ભણવા જાય છે કે નશો કરવા જાય છે? તારી કોલેજમાં આવું ભણાવે છે? મુકેશે કહ્યું, પપ્પા તમે પણ નશો

અનુસંધાન પાના નં. ૭ પર

કયો ખેલાડી ધ વૉલ તરીકે ઓળખાય છે?

ખજાનો

ખજાનો
અનિલ પટેલ

(૧) સાયકલીંગના રમતના મેદાનને શું કહે છે?
(અ) વેલોડ્રામ (બ) એરિના
(ક) ડાયમન્ડ (ડ) સાયકોડ્રોમ

(૨) સ્પેનની રાષ્ટ્રીય રમત કઈ છે?
(અ) બેઝબોલ (બ) ફૂટબોલ
(ક) આખલા યુદ્ધ (ડ) જૂડો

(૩) કયો ખેલાડી ધ વૉલ તરીકે ઓળખાય છે?
(અ) કપિલદેવ (બ) રાહુલ દ્રવિડ
(ક) સૌરવ ગાંગુલી (ડ) મહેન્દ્રસિંહ ધોની

(૪) કયો ખેલાડી ગ્રાન્ડ ઓન્ડ મેન ઓફ ધ ક્રિકેટ હિસ્ટરી તરીકે ઓળખાય છે?
(અ) કપિલદેવ (બ) સુનિલ ગાવસ્કર
(ક) દિલીપ વેંસરકર (ડ) પ્રો.બી. દેવધર

(૫) બેઝબોલ કયા દેશની રાષ્ટ્રીય રમત છે?
(અ) અમેરિકા (બ) બ્રાઝિલ
(ક) જાપાન (ડ) ભારત

(૬) જાણીતા ક્રિકેટ ખેલાડી નવાબ પટોલી કયા નામે ઓળખાય છે?
(અ) લાયન (બ) ક્રિકેટના જાદુગર
(ક) ટાઈગર (ડ) બોમ્બે એક્સપ્રેસ

(૭) તાલકટોરા સ્ટેડિયમ કયાં આવેલ છે?
(અ) કોલકાત્તા (બ) મુંબઈ
(ક) લખનૌ (ડ) દિલ્હી

(૮) કયુ સ્ટેડિયમ ક્રિકેટનું મક્કા ગણાય છે?
(અ) લોર્ડ્ઝ (ઈંગ્લેન્ડ) (બ) વેમ્બલી (લંડન)
(ક) બેબ્રોન (મુંબઈ) (ડ) શાહજહાં સ્ટેડિયમ (યુએઈ)

(૯) ઘોડાદોડ માટેનું ઈપ્સમ સ્ટેડિયમ કયા દેશમાં આવેલ છે?
(અ) ફ્રાન્સ (બ) બ્રાઝિલ
(ક) જર્મની (ડ) ઈંગ્લેન્ડ

(૧૦) બાઈચૂંગ ભુટિયા કઈ રમત સાથે સંકળાયેલા છે?
(અ) ક્રિકેટ (બ) વૉલીબોલ
(ક) ફૂટબોલ (ડ) હોકી

(૧૧) સદાનંદ શેટ્ટી કઈ રમતના ખેલાડી છે?
(અ) હૉકી (બ) શૂટીંગ
(ક) કબડ્ડી (ડ) વૉલીબોલ

(૧૨) નીચેનામાંથી કયા ખેલાડી વેઈટ લીફટીંગ રમત સાથે સંકળાયેલ છે?
(અ) આરતી સહા (બ) લજ્જા ગોસ્વામી
(ક) તાન્યા સચદેવ (ડ) કર્ણમ મલ્લેશ્વરી

(૧૩) નીચેનામાંથી કયા ખેલાડી પર્વતારોહણ સાથે સંકળાયેલ નથી?
(અ) ડોલા બેનરજી (બ) બચેન્દ્રીપાલ
(ક) સંતોષ યાદવ (ડ) ડીકી ડોલમા

(૧૪) ઓલમ્પિક રમતોત્સવમાં વ્યક્તિગત ગોલ્ડમેડલ જીતનાર પ્રથમ ભારતીય ખેલાડી કોમ છે?
(અ) વિલ્સન જોન્સ (બ) અભિનવ બિન્દ્રા
(ક) મિહીર સેન (ડ) ગીત શેઠી

(૧૫) ખો-ખોમાં પ્રથમ અર્જુન પુરસ્કાર મેળવનાર ખેલાડી કોણ છે?
(અ) સુધીર પરીખ (બ) મિહિર સેન
(ક) વિજય હજારે (ડ) વિશ્વનાથ આનંદ

વિવિધા

વિષય : આ સપ્તાહમાં આવતા વિશ્વના વૈજ્ઞાનિકોના જન્મદિવસ

- ૧૦ જૂન ૧૮૦૩ — હેનરી ડ્રેસી : ફ્રેન્ચ હાઈડ્રોલીક એન્જીનીયર, હાઈડ્રોલીકમાં પ્રવાહીની કદ અને વિસ્તરણની સૌ પ્રથમ ગણતરી કરનાર
- ૧૦ જૂન ૧૭૯૩ — ચૌઉન્સે જેરોમ : અમેરીકન સંશોધક તથા ઘડિયાળ બનાવતા બ્રાસ મુવમેન્ટ વાળુ પ્રથમ ઘડિયાળ બનાવનાર
- ૧૧ જૂન ૧૮૭૬ — અલ્ફ્રેડ ક્રોબર : અમેરીકન એન્થ્રોપોલોજીસ્ટ, નેચર અને કલ્ચર પર સંશોધન કરનાર વૈજ્ઞાનિક
- ૧૧ જૂન ૧૮૬૭ — ચાર્લ્સ ફાર્બી : ફ્રેન્ચ ભૌતિકશાસ્ત્રી, પ્રકાશશાસ્ત્ર પર વિશેષ સંસોધન કરનાર
- ૧૨ જૂન ૧૮૬૪ — ફ્રેન્ક એમ. ચેપમેન : અમેરીકન ઓરીન્થોલોજીસ્ટ. નોર્થ અને સાઉથ અમેરીકન બર્ડની લાઈફ હીસ્ટ્રી તથા ભૌગોલિક વિસ્તાર મુજબ પક્ષીઓના જીવન પર સંસોધન કરનાર
- ૧૨ જૂન ૧૮૫૮ — રીચાર્ડ વેયરીલ : આર્ચીયોલોજીસ્ટ, માન્સોસ, કોલારાડો ખાતે મેસાવર્ડેનો ક્લીફ પેલેસ શોધી કાઢનાર
- ૧૩ જૂન ૧૮૯૩ — એ.એ. ગ્રીફીથ બ્રિટીશ એરોનોટીકલ એન્જીનીયર, ગેસ ટર્બાઈન એન્જીન એરોપ્લેનમાં બેસાડવાની પ્રથમ પ્રપોઝલ બનાવનાર વૈજ્ઞાનિક
- ૧૩ જૂન ૧૮૭૦ — જૂલ્સ બોર્ડેટ : બેલ્જીયન બેકટેરીયોલોજીસ્ટ, તથા ઈમ્યુનોલોજીસ્ટ, રોગ પ્રતિકારક શક્તિને ખલેલ પહોચાડનાર કેટલાક પ્રોટીન્સ પર સંશોધન કરનાર
- ૧૪ જૂન ૧૮૬૪ — એલોઈસ એલ્ઝીમર : ઝર્મન ફીઝીશીયન ડોકટર, ૧૯૦૧માં મહિલા દર્દીને થયેલ રોગની જાણકારી આપનાર, આ રોગનું નામ 'એલ્ઝીમર ડીસીઝ' રાખવામાં આવ્યું.
- ૧૪ જૂન ૧૮૬૨ — જહોન ઉલરીક નેફ્ : સ્વીઝ - અમેરીકન કેમીસ્ટ - કાર્બનને બે અને ચાર ઈલેકટ્રોન હોય છે તેવું સાબિત કરનાર
- ૧૫ જૂન ૧૮૯૦ — જયોર્જ એડ્રોલ્ફ હોટ્ટો : જર્મન સમુદ્રીશાસ્ત્રી, એટલાન્ટીક સમુદ્રમાં ઊંડાણમાં થતા પ્રવાહોમાં બદલાવ પર સંશોધન કરનાર
- ૧૫ જૂન ૧૮૯૦ — જૌન જોસ ડી - એમ્યુઅર : સ્પેનિશ કેમિસ્ટ અને મટીરીયોલોજીસ્ટ
- ૧૬ જૂન ૧૮૮૦ — ઓટ્ટો ઈસેન્સ્કીમલ : ઓસ્ટ્રેલિયન-અમેરિકન હિસ્ટોરીયન તથા કેમિસ્ટ, વેજીટેબલ ઓઈલમાં પણ ફીશ ઓઈલની માત્રા હોય છે, તેવું શોધી કાઢનાર
- ૧૬ જૂન ૧૮૫૦ — મેક્સ ડેલબર્ક : જર્મન કેમિસ્ટ - ફર્મેન્ટેશન ઈન્ડસ્ટ્રીઝ વિકસાવનાર

ગત સપ્તાહના સવાલનો જવાબ

સવાલ : તાજેતરમાં થયેલ ચૂંટણી દરમિયાન કેરાલામાં કયા પક્ષનું સાશન આવ્યું ? જવાબ : કોમ્યુનિસ્ટ પાર્ટી ઓફ ઈન્ડિયા

સાચા ઉત્તર આપનાર પત્રમિત્રો

(૧) ઋજિત રાવલ : સે-૭ડી, ૧૨૨૨/૨ (૨) જયેન્દ્ર પ્રસાદ એન. પાઠક : ઈન્ફો.જુ.સા.કૉ (૩) નટુભાઈ દરજી : પેથાપુર (૪) મૂળજીભાઇ પરમાર 'દધિ' : સે-૭બી (૫) રોનલ વાઘેલા : ગાંધીનગર (૬) નેહલ બી વાઘેલા : કોબા

આ સપ્તાહનો સવાલ (જવાબ એક સપ્તાહમાં મોકલો)

૨૦૧૬ના રાષ્ટ્રપ્રમુખ બનવા માટે અમેરિકામાં કયા બે નેતાઓ વચ્ચે હરિફાઈ ચાલી રહી છે.

'ગાંધીનગર સમાચાર'-ખજાનો વિભાગ, બ્લોક નં. ૬૮૪/૧, સેક્ટર-૮ ગાંધીનગર

સાચા જવાબો

(૧) અ (૨) ક (૩) બ (૪) ડ (૫) અ (૬) ક (૭) ડ (૮) અ (૯) ડ (૧૦) ક (૧૧) ક (૧૨) ડ (૧૩) અ (૧૪) બ (૧૫) અ

દુર્ગતિ તારે, તારી આઠમ

અમર વારસો
ડો. રશ્મિકાન્ત મહેતા

વર્ષમાં દરેક મહિનાની વદ તેરશ 'શિવરાત્રિ' છે; તેની જેમ સુદ આઠમ 'દુર્ગાષ્ટમી' છે. દરેક મહિનાની આ તિથિ માતૃમહિનાની તિથિ છે. ભગવતી દુર્ગાનો મહિમા 'દુર્ગાસપ્તશતી'માં આજું બીજું નામ ચંડીપાઠ છે. સાતસો શ્લોકોમાં દેવી દુર્ગાનો આસુરી તત્વો પરનો વિજય નિરુપાયો છે. 'માર્કન્ડેય પુરાણ'માંના 'સાવર્ણિક મન્વન્તર'માં 'દેવીમાહાત્મ્ય' માં તેર અધ્યાયો છે. તે દુર્ગાસપ્તશતી છે. મેધા નામના ઋષિ રાજા સુરથને દુર્ગાવિજયની કથા કહેતા હોય છે. દેવીએ મહિષાસુર ઉપર વિજય મેળવ્યો. તેથી ઈન્દ્ર વગેરે દેવો ભગવતીની સ્તુતિ કરે છે. આ સ્તુતિ ચોથા અધ્યાયમાં છે. ઈન્દ્ર (શક્ર) વગેરે દેવોએ કરેલી સ્તુતિ છે. તેથી આ શક્રાદિસ્તુતિ અથવા શક્રાદય: સ્તુતિ તરીકે જાણીતી છે. આ સ્તુતિનું પોતાનું પણ સ્વતંત્ર એવું સવિશેષ મહત્ત્વ છે. આ સ્તુતિનો પ્રારંભ 'શક્રાદય:' શબ્દથી થાય છે; તેથી પણ આનું નામ 'શક્રાદય : સ્તુતિ' છે.

સ્તુતિનો સારાંશ આ પ્રમાણે છે.

દેવીએ અસુરોને ધ્વસ્ત કર્યા, ત્યારે ઈન્દ્ર વગેરે દેવો સાષ્ટાંગ પ્રણામ સાથે એમની સ્તુતિ કરવા લાગ્યા.

આ અંબિકાને બધા દેવો અને મહર્ષિઓ પૂજે છે અમે એમને નમીએ છીએ તે અમારું કલ્યાણ કરે. આ ચંડિકા સમગ્ર જગતનું પાલન કરે, સૌ કોઈના અશુભ અને ભયનો નાશ કરે. જે કોઈ સારા કાર્યો કરે, એને ઘરે એ લક્ષ્મી સ્વરૂપે રહે છે. એ સજ્જનોની શ્રદ્ધા છે અને સંસ્કારીઓની લજ્જા છે. તને અમારાં પ્રમાણ. તારા રુપ અને પરાક્રમનું વર્ણન કરનારા અમે કોણ? યુદ્ધમાં તમે અદ્ભુત પરાક્રમ બતાવી ચૂક્યા છો. તમે તો સૌ કોઈને આશ્રય આપો છો. વિષ્ણુ-કેશવ - કોઈ તમારો પાર પામી શકે ન શકે. યજ્ઞ હોય ત્યાં દેવોના તૃપ્તિ માટે સ્વાહા તમે છો અને પિતૃઓ માટે સ્વધા તમે છો. મોક્ષની ઈચ્છા વાળા મુનિઓ જે વિદ્યાની ઉપાસના કરે, એ તમે જ છો. હે દેવી! સમગ્ર જગતમાં જે રક્ષણ કરે, પીડા હરે એ આજીવિકા તમે છો. (૧-૧૦)

તમે જ વિષ્ણુના હૃદયમાં લક્ષ્મીરુપે અને શિવના હૃદયમાં ગૌરી રુપે રહ્યાં છો. યુદ્ધ સમયે પણ તમારાં સોહામણાં સ્મિતવાળું મુખ જોઈને મહિષાસુરને આશ્ચર્ય થતું હતું. પરંતુ એણે પ્રાણ છોડવા પડ્યાં. તમારા મુખ પર ક્રોધ જોયા પછી કોણ જીવી શકે? હે દેવી! જગતના કલ્યાણ માટે તું કૃપા કરે છે. તું જેના પર પ્રસન્ન હોય, તે સૌ કોઈ ધન્ય છે. ખરેકર ત્રણેય લોકમાં ફળ આપી શકે એવી તું જ છો. સૌ કોઈ ઉપર ઉપકાર કરવા માટે તું હંમેશા દયાળું જ છો. આ લોકો યુદ્ધમાં મૃત્યુ પામે તો સ્વર્ગ મળે એવી દયાની ભાવનાથી તે એમને યુદ્ધમાં માર્યાં છે. નહિતર તું દ્રષ્ટિ માત્રથી તેમને બાળી શકે છે. (૧૧-૨૦)

હે દેવી! તારું શીલ જ બીજાનાં ખરાબ વર્તનને શમાવનારું છે. યુદ્ધ સમયે તારું વર્તન નિર્દય હોય એ વખતે પણ તારાચિત્તમાં કૃપા જ હોય છે. તમે અમારો ભય ટાળી નાખો. તમને વંદન, તારા શસ્ત્રોથી બધી દિશામાં અમારી રક્ષા કરજે. તમારાં સૌમ્ય કે રૌદ્ર - જે હોય તે સ્વરુપ અમને રહો.

ઋષિ મેધાએ (રાજા સુરથને) કહ્યું - 'દેવોએ સ્તુતિને અંતે માતાની પૂજા કરી.' (૨૧-૩૦)

દેવીએ કહ્યું, 'હે દેવો! તમે વરદાન માગી લો.'

દેવોએ કહ્યું, 'અમારે કશું માગવાપણું રહ્યું જ નથી. તેમ છતાં આટલું કરો. અમે જયારે તમને યાદ કરીએ ત્યારે અમારી આપત્તિને દૂર કરતા રહો. અને મનુષ્યો પણ તમારી સ્તુતિ કરે ત્યારે એમને સંતોષ આપજો. તેમને સંપત્તિ, વૈભવ, સંતાન - એમને જેની જરુર હોય તે આપજો.'

ઋષિએ કહ્યું - આ પ્રમાણે દેવોએ પોતાના અને જગતના કલ્યાણ માટે માગી લીધું ત્યારે આ ભદ્રકાળી 'ભલે. આ પ્રમાણે જ થશે.' એમ કહીને અદૃશ્ય થઈ ગયા.

હે રાજા! ત્રણેય લોકના કલ્યાણ માટે દેવીએ જે કંઈ કર્યું હતું, તે બધું મેં તને કહી દીધું; હવે હું તને કહું છું તે તું સાંભળ. ફરીથી, ત્રણેય લોકોનાં રક્ષણ માટે અને દેવો ઉપર ઉપકાર કરવા માટે ભગવતી ગૌરીના દેહમાંથી પ્રગટ્યા હતા. દુષ્ટ દૈત્યો શુંભ અને નિશુંભને સંહારવા પ્રગટ્યા હતા. આના વિષે હું તને કહીશ.' (૩૧-૪૨)

આ સ્તુતિમાં દેવોએ મનુષ્યો વતી પણ ભગવતી દુર્ગા પાસેથી વરદાન મેળવી લીધું કે આપત્તિ આવે ત્યારે અમે આપને યાદ કરીએ અને આપ આપત્તિ નિવારી આપશો. જેઠ માસની આઠમ દુર્ગાષ્ટમી-બારમી જૂને છે. માતૃમહિમાની આ તિથિ છે. સૌ કોઈનો આજના દિવસનો સંકલ્પ એવો હોય કે આપત્તિ તો બરાબર - આપત્તિ ન હોય ત્યારે પણ ભગવતી સ્મરણમાં રહે અને એમને વંદન સ્તવન થતાં રહે.